

Notat

12. december 2018

Indledning

Kommissionen offentliggjorde 21. november 2018 en samlet pakke vedr. det europæiske semester 2019. Pakken indleder det europæiske semester for 2019¹ og indeholder bl.a. Kommissionens årlige vækstundersøgelse, Kommissionens årlige varslingsrapport under proceduren for makroøkonomiske ubalancer samt Kommissionens udkast til Rådets økonomisk-politiske anbefalinger til euroområdet som helhed for 2019².

Det europæiske semester udgør rammen om koordineringen af EU-landenes økonomiske politik. Som led i semesteret gennemføres en samlet drøftelse af landenes økonomiske politik i foråret hvert år. Herefter vedtager landene national økonomisk politik, herunder de nationale finanslove for det efterfølgende budgetår i efteråret. Den nærmere proces fremgår af *bilag 1*.

Den årlige vækstundersøgelse 2019

Kommissionens årlige vækstundersøgelse skitserer de overordnede økonomisk-politiske udfordringer og opstiller en række prioriteter og generelle politikanbefalinger for EU og EU-landene.

Kommissionen fremhæver i vækstundersøgelsen, at det går fremad i EU. EU27 ventes som helhed at opleve en BNP-vækst på 2,2 pct. i 2018, og arbejdsløsheden ventes at falde fra 8,2 pct. i 2017 til 7,4 pct. i 2018, hvilket er det laveste niveau siden 2008, hvor arbejdsløsheden var på 7,2 pct. Arbejdsløsheden ventes at falde yderligere til 7,0 pct. i 2019, hvilket vil være det laveste niveau for arbejdsløsheden i hele perioden, hvor Kommissionen opgør arbejdsløsheden for EU27, fra 2000 og frem. Det samlede underskud på den offentlige saldo i EU27 som helhed ventes nogenlunde konstant på mellem 0,6 og 0,8 pct. af BNP i årene 2018 til 2020.

Kommissionen fremhæver samtidig en række økonomiske udfordringer i EU. Flere EU-lande oplever fortsat makroøkonomiske ubalancer og reformindsatsen er aftagende. Der er fortsat forskel i vækstudviklingen mellem EU-landene, og der ventes kun en moderat vækst på mellemlang sigt. Arbejdsløsheden er fortsat høj i flere lande, hvilket har medvirket til sociale konsekvenser i nogle EU-lande, og flere lande har fortsat høj offentlig og privat gæld, der holder væksten tilbage. I nogle lande ses begyndende flaskehalse på arbejdsmarkedene, og flere lande oplever kun svag produktivitetsvækst. Endvidere peger Kommissionen på risici relateret til usikkerhed på de globale markeder som følge af bl.a. handelskonflikter og geopolitisk uro.

¹ Det seneste europæiske semester blev afsluttet med vedtagelse af landespecifikke anbefalinger på ECOFIN 13. juli 2018.

² Pakken indeholder også en delrapport om de beskæftigelsesmæssige udfordringer, som behandles i EPSCO.

I lyset af disse udfordringer fastholder Kommissionen sit fokus i prioriteterne for den økonomiske politik i EU fra tidligere år, som er: 1) fremme af investeringer, 2) gennemførelse af strukturreformer og 3) ansvarlig finanspolitik.

Kommissionen nævner, at der er behov for at **fremme investeringer** for at styrke potentialet for vækst og jobskabelse. EU-landene skal sikre gode rammer for vækstfremmende private og offentlige investeringer, herunder ved at fortsætte arbejdet med kapitalmarkedsunionen. Kommissionen peger på, at der er behov for at fremme investeringer i forskning og udvikling og i digital infrastruktur. EU-landene bør endvidere prioritere investeringer i uddannelse og arbejdsstyrkens egenskaber mhp. at fremme produktivitet og social inklusion, samt arbejdsstyrkens omstillingsparathed ift. den teknologiske udvikling. Indsatsen skal endvidere bl.a. fokusere på at fremme grønne investeringer mhp. at reducere CO₂-udledning i bl.a. transportsektoren og industrien.

Kommissionen anbefaler, at EU-landene **gennemfører strukturreformer** mhp. at styrke produktivitet, social inklusion og kvaliteten i offentlige institutioner. For at fremme *produktivitet* skal EU-landene gennemføre reformer, der nedbringer barrierer for det indre marked, fremmer konkurrence på service- og produktmarkeder, understøtter investeringer i ny teknologi og sikrer arbejdsstyrkens omstillingsevne. EU-landene skal sikre både fleksibilitet og social sikring på arbejdsmarkederne for at fremme *social inklusion*. EU-landene bør bl.a. fokusere på at styrke den aktive arbejdsmarkedspolitik, lette jobmobiliteten, øge incitamenterne til at arbejde, styrke adgangen til uddannelse og efteruddannelse, styrke adgangen til sundheds- og plejesystemer og sikre sociale sikringssystemers tilstrækkelighed. EU-landene skal endvidere gennemføre reformer for at effektivisere den offentlige sektor, nedbringe korrupsion, effektivisere juridiske systemer, øge digitalisering, samt generelt styrke reguleringen for at øge *kvaliteten i offentlige institutioner*.

EU-landene skal føre en **ansvarlig finanspolitik** og sikre makroøkonomisk stabilitet. Kommissionen fremhæver, at EU-landene skal sikre en troværdig indsats mhp. efterlevelse af aftalte målsætninger for finanspolitikken i overensstemmelse med de fælles finanspolitiske regler. Kommissionen understøtter, at EU-landene generelt skal sikre langsigtet holdbarhed i finanspolitikken, og EU-lande med høj offentlig gæld skal reducere denne og opbygge finanspolitiske buffere for at kunne modstå negative konjunkturudsving. Kommissionen fremhæver, at EU-landene skal sikre en passende sammensætning og kvalitet i de offentlige finanser. Endvidere fremhæver Kommissionen, at der er behov for at nedbringe makroøkonomiske ubalancer, herunder i banksektoren, for sikre makroøkonomisk stabilitet.

Kommissionens udkast til Rådets økonomisk-politiske anbefalinger til euroområdet som helhed

I Kommissionens udkast til anbefalinger til euroområdet som helhed for perioden 2019-2020, lægges der bl.a. vægt på følgende:

1. Eurolandene anbefales at uddybe det indre marked, forbedre erhvervs-klimaet og gennemføre reformer af produkt- og servicemarkeder, der styrker økonomiernes robusthed. Eurolande med betalingsbalanceunderskud anbefales at reducere udenlandsgæld og gennemføre reformer, der fremmer pro-

- duktivitet, og eurolande med betalingsbalanceoverskud anbefales at fremme investeringer samt sikre bedre rammer for lønvækst under hensyntagen til de sociale parterers rolle i løndannelsesprocesserne.
2. Eurolandene anbefales at understøtte offentlige og private investeringer, samt forbedre kvaliteten og sammensætningen af det offentlige forbrug og investeringer. Eurolande med høje offentlige gælds niveauer anbefales at opbygge finanspolitiske buffere.
  3. Eurolandene anbefales at reducere skatten på arbejde, styrke uddannelsessystemerne, fremme investeringer i arbejdsstyrkens kvalifikationer samt øge effektiviteten af den aktive arbejdsmarkedspolitik. Eurolandene anbefales at nedbringe segmentering på arbejdsmarkedene samt sikre tilstrækkelighed i systemerne for social sikring.
  4. Eurolandene anbefales at fortsætte arbejdet med at færdiggøre bankunionen, herunder den fælles indskydergarantiordning, den fælles bagstopper for bankunionens fælles afviklingsfond samt de europæiske tilsynsrammer. Eurolandene bør reducere private gælds niveauer og nedbringe beholdninger af misligholdte lån, herunder ved at fjerne skatteincitament for gæld.
  5. Eurolandene anbefales at tage yderligere tiltag til færdiggørelse af den Økonomiske og Monetære Union (ØMU'en), herunder i lyset af Kommissionens forslag til et reformleveringsinstrument, en investeringsstabiliseringsfunktion samt Kommissionens forslag vedrørende den finansielle sektor.

Varslingsrapporten for 2019

Kommissionen offentliggjorde ligeledes 21. november 2018 varslingsrapporten (Alert Mechanism Report – AMR) for 2019 som led i proceduren for makroøkonomiske ubalancer, jf. *boks 1*. Varslingsrapporten indeholder et 'scoreboard' bestående af et begrænset antal økonomiske indikatorer, som skal give en indledende indikation på ubalancer i EU-landene, jf. *bilag 2*. Scoreboardet indeholder makroøkonomiske indikatorer, herunder betalingsbalancens løbende poster og offentlig bruttogæld, finansielle indikatorer, herunder privat kreditgivning og boligprisindeks, samt en række sociale indikatorer³, navnlig erhvervsfrekvensen, langtidsledighed og ungdomsledighed.

Boks 1

Generelt om makroubalanceproceduren

Makroubalanceproceduren ('Macroeconomic Imbalance Procedure', MIP) udgør rammen for samarbejdet i EU om systematisk overvågning af makroøkonomiske ubalancer, hvor formålet er, at man på et tidligt tidspunkt vil kunne identificere og forebygge potentielle skadelige interne og eksterne økonomiske ubalancer, eller gribe ind over for ubalancer, som er ved at udvikle sig eller har materialiseret sig, med henblik på at korrigere dem. MIP'en kan ses som et supplement til overvågningen af rent "finanspolitiske ubalancer" under Stabilitets- og Vækstpagten. MIP'en operationaliseres via en varslingsmekanisme med et 'scoreboard' bestående af et antal økonomiske indikatorer, som skal give en indledende indikation på ubalancer.

Proceduren indledes med, at Kommissionen offentliggør værdier for de indikatorer, som udgør scoreboardet, i varslingsrapporten ('Alert Mechanism Report', AMR). I rapporten vurderes indikatorernes udvikling i landene, og de lande, som har ubalancer eller er i fare for at opbygge ubalancer, identificeres.

³ Udsving i de sociale indikatorer benyttes ikke til optrapning eller nedtrapning af makroubalanceproceduren.

Efterfølgende vil Kommissionen, under hensyntagen til Rådets vurdering af varslingsrapporten, fortage en dybdegående analyse af lande, som vurderes at have ubalancer eller være i fare for at blive påvirket heraf. De dybdegående analyser offentliggøres som del af Kommissionens landerapporter ultimo februar. I kraft af disse dybdegående analyser gennemføres en grundigere vurdering af, om det pågældende land er påvirket af ubalancer og i givet fald en vurdering af disses karakter og risici. Kommissionens dybdegående analyser vil kunne give anledning til forslag til Rådet om anbefalinger som led i de samlede landespecifikke anbefalinger eller egentlige henstillinger om at korrigere ubalancerne (makroubalanceprocedurens korrigerende del), afhængig af de identificerede ubalancers karakter. Hvis der vurderes at foreligge uforholdsmæssigt store ubalancer, kan der således åbnes en procedure, hvor Rådet efter et forslag fra Kommissionen vedtager en henstilling til det pågældende land om at korrigere disse ubalancer. I opfølgning på en henstilling fremlægger det pågældende land handlingsplaner, og Rådet skal løbende tage stilling til, hvorvidt det pågældende land har taget effektive tiltag mhp. korrektion af ubalancerne.

Generelt viser varslingsrapporten, at der sker fremskridt i EU-landenes bestræbelser på at adressere makroøkonomiske ubalancer, men at der fortsat er risici relateret til ubalancer i flere lande. Kommissionen fremhæver følgende om udviklingen i indikatorerne i varslingsrapportens scoreboard:

- Der observeres fortsat underskud på **betalingsbalancen** i Cypern, Finland, Frankrig, Grækenland, Rumænien og Slovakiet. Underskuddet ligger over grænseværdien i Cypern, og i Rumænien vurderes udviklingen i underskuddet bekymrende sammenlignet med udviklingen i øvrige økonomiske variable. Danmark, Tyskland, Nederlandene og Malta oplever overskud på betalingsbalancen, der overstiger de fastsatte grænseværdier.
- Mange EU-lande har fortsat stor **udlandsgæld** (negativ international nettoinvesteringsposition). I Cypern, Grækenland, Irland og Portugal udgør nettoudenlandsgælden over 100 pct. af BNP, og derudover oplever Spanien, Bulgarien, Kroatien, Ungarn, Letland, Litauen, Polen, Rumænien og Slovakiet niveauer for udlandsgælden, der ligger over grænseværdien på 35 pct. af BNP.
- **Enhedslønomkostningerne** er stigende i mange EU-lande. I Bulgarien, Estland og Letland overstiger væksten i enhedslønomkostningerne de fastsatte tærskelværdier i scoreboardet. Endvidere peger estimater for 2018 på, at væksten i enhedslønomkostninger vil accelerere i Tjekkiet, Ungarn, Letland, Litauen og Rumænien.
- Der observeres voksende **eksportmarkedsandele** i de fleste EU-lande, og kun Grækenland oplever tab i eksportmarkedsandele, der overskrider de fastsatte tærskelværdier i scoreboardet.
- Den **private gæld** falder generelt i EU-landene, men er fortsat høj i en række EU-lande. Den private gæld overskrider den fastsatte tærskelværdi i 12 EU-lande. I Cypern, Irland, Luxembourg og Nederlandene observeres de højeste private gælds niveauer. Kommissionen fremhæver endvidere høje gælds niveauer i Belgien, Danmark, Portugal, Sverige og Storbritannien. Kommissionen bemærker, at gælden generelt skal ses i relation til andre faktorer, så som opsparingen i husholdninger og virksomheder.
- **Kreditgivningen** til den private sektor vokser generelt i EU, men overskrider ikke de fastsatte tærskelværdier i nogen af EU-landene.
- Situationen forbedres generelt i **banksektoren** i EU, men høje niveauer af misligholdte lån og lav profitabilitet tynger fortsat banksektoren i en række lande, herunder særligt i Grækenland, Cypern, Italien og Portugal.

- **Boligpriserne** voksede i de fleste EU-lande i 2017. I Bulgarien, Tjekkiet, Irland, Nederlandene, Portugal og Slovenien overskrider indikatorerne for boligprisvæksten de fastsatte værdier i scoreboardet.
- Den **offentlige gæld** er fortsat høj i en række EU-lande. I 15 lande overskrider det offentlige gælds niveau de fastsatte tærskelværdier i scoreboardet på 60 pct. af BNP (jf. reglerne i Stabilitets- og Vækstpagten), og i Belgien, Grækenland, Italien og Portugal overstiger den offentlige gæld 100 pct. af BNP.

På baggrund af udviklingen i scoreboardets indikatorer og under hensyntagen til landespecifikke forhold, udpeger Kommissionen 13 lande til dybdegående analyser i varslingsrapporten for 2019. Der er bl.a. tale om de 11 lande, der også havde ubalancer i de dybdegående analyser under makroudbalancesproceduren for 2018 (Tyskland, Irland, Spanien, Nederlandene, Sverige, Bulgarien, Frankrig, Kroatien, Italien, Portugal og Cypern), jf. *bilag 3*. Der vil desuden blive lavet dybdegående analyser af Rumænien, samt af Grækenland, der nu ikke længere er underlagt et finansielt hjælpeprogram og derfor indgår i overvågningen under det europæiske semester⁴.

Overordnet fremhæver Kommissionen følgende risici som begrundelse for sit valg af lande, der skal analyseres yderligere:

- En række lande er påvirket af flere internt forbundne risici. Kroatien, Irland, Portugal og Spanien er udfordret af både høj offentlig og privat gæld samt høj udenlandsgæld. I Irland og Portugal observeres foruden risici relateret til gældssætningen også risici ift. boligprisstigninger. Bulgarien er udfordret af en kombination af høj gæld blandt virksomhederne, svagheder i den finansielle sektor samt stigninger i enhedslønomkostningerne, der svækker konkurrenceevnen. Grækenland og Cypern er udfordret af høj privat og offentlig gæld, fortsatte svagheder i den finansielle sektor samt høj ledighed.
- I nogle lande vedrører risiciene for ubalancer primært høje offentlige gælds niveauer, herunder særligt Italien, der også oplever fortsatte svagheder ift. banksektorens beholdning af misligholdte lån. Frankrig er også udfordret af høj offentlig gæld samt svag konkurrenceevne, hvilket bl.a. kan tilskrives en svag udvikling i produktiviteten.
- Tyskland og Nederlandene oplever vedvarende høje betalingsbalanceunderskud, hvilket ifølge Kommissionen til en vis grad også indikerer et lavt indenlandsk investeringsniveau og privat forbrug. Foruden et højt betalingsbalanceoverskud oplever Nederlandene risici ift. høje private gælds niveauer og stigende huspriser.
- I nogle EU-lande viser der sig i stigende grad tegn på overophedning. Sverige oplever ligesom Nederlandene høje boligprisstigninger og indikation på overvurderede boligpriser samt høje gælds niveauer blandt husholdningerne. I Rumænien stiger enhedslønomkostningerne, lønkonkurrenceevnen svækkes gradvist og underskuddet på betalingsbalancen vokser.

---

⁴ Grækenland har som programland i de seneste år ikke været underlagt processerne under det europæiske semester.

Risici for makroøkonomiske ubalancer i Danmark

Kommissionen bemærker i varslingsrapporten, at Danmarks overskud på betalingsbalancen fortsat er højt. Vedvarende høje betalingsbalanceoverskud i Danmark har medvirket til opbygningen af store tilgodehavender i udlandet, hvilket genererer løbende afkast, der i sig selv også bidrager til et positivt betalingsbalanceoverskud. Kommissionen peger på, at væksten i enhedslønomkostningerne ikke er alarmende på trods af, at den aktuelle situation på arbejdsmarkedet presser lønningerne op, og udviklingen i produktiviteten er afdæmpet. Udviklingen i eksportmarkedsandele er overordnet neutral. Kommissionen bemærker, at boligprisvæksten er aftagende på nationalt niveau, men fortsat er høj i byområderne, hvilket bør overvåges. Kommissionen peger desuden på, at det private gælds niveau er et af de højeste i EU og kun reduceres langsomt. Kommissionen bemærker dog, at husholdningerne fortsætter med at øge opsparingen, hvilket afspejler gældsreduktion, samt at der er indført makroprudentielle tiltag mhp. at reducere risikofuld låntagning. Kommissionen bemærker endvidere, at gælds niveauet blandt de danske virksomheder er moderat. Kommissionen konkluderer desuden, at situationen på arbejdsmarkedet fortsat forbedres, væksten i beskæftigelsen er solid, men også at der viser sig mangel på arbejdskraft i nogle sektorer.

Kommissionen vurderer, at der ikke skal udarbejdes en dybdegående analyse af Danmark. Kommissionen bemærker om Danmark, at udviklingen i betalingsbalancen, den private gæld og husprisudviklingen indikerer risici, men vurderer samtidig, at en samlet vurdering af den danske økonomi ikke giver anledning til en dybdegående analyse. Danmark er således ikke påvirket af ubalancer i makroudbalanceprocedurens forstand. Dette er på linje med Kommissionens vurdering af Danmark de seneste fem år.

Regeringens holdning til vækstundersøgelsen 2019 mv.

Regeringen støtter generelt vækstundersøgelsens prioriteter om fremme af investeringer, gennemførelse af strukturreformer og ansvarlig finanspolitik.

Regeringen finder det vigtigt, at EU-landene holder fast i en ambitiøs reform- og konsolideringsdagsorden. Regeringen er enig i Kommissionens vurdering af, at de europæiske lande generelt har brug for at forbedre gennemførelsen af strukturreformer for at øge den potentielle vækst og beskæftigelsen samt sikre de europæiske økonomier mod nye kriser og ubalancer. Det gælder ikke mindst produktmarksreformer mhp. at øge konkurrence og produktivitet, hvor mange EU-lande halter bagefter.

Regeringen finder det endvidere særligt vigtigt at fastholde sigtet mod sunde og holdbare offentlige finanser, herunder en neutral eller stram finanspolitik, i takt med konjunkturfremgangen, således at der i højere grad end i tidligere opsving kan opbygges finanspolitiske buffere til fremtidige tilbageslag og konjunkturmedløbende finanspolitik undgås.

Regeringen støtter det fortsatte fokus på at fremme investeringer i EU. Regeringen finder generelt, at fremme af investeringer først og fremmest handler om at skabe sunde rammebetingelser for at mobilisere produktive private investeringer.

Regeringen noterer sig Kommissions vurdering af, at 13 lande oplever eller er i fare for at udvikle makroøkonomiske ubalancer. Regeringen er endvidere tilfreds med, at Kommissionen ikke har til hensigt at udarbejde en dybdegående analyse af Danmark under makroudbalanceproceduren. Regeringen havde dog gerne set, at der i afsnittet om Danmark i varslingsrapporten blev bemærket, at den private gæld i Danmark skal ses i forhold til husholdningernes høje aktiver såsom pensionsopsparinger og boliger.

Regeringen støtter og lægger vægt på en troværdig og konsistent implementering af reglerne i det økonomiske samarbejde, herunder makroudbalanceproceduren som led i det europæiske semester for 2019.

Danmark har ikke stemmeret ifm. vedtagelse af anbefalinger til euroområdet som helhed, men lægger generelt vægt på, at videreudviklingen af ØMU'en sker på en åben og transparent måde ift. ikke-eurolande, og respekterer at forhold vedr. det indre marked er et anliggende for hele EU og ikke eurolandene alene.

Status på opfølgningen på den landespecifikke anbefaling til Danmark

Rådet vedtog 13. juli 2018 én landeanbefaling til Danmark, der indebærer, at Danmark for 2018-2019 anbefales at *"fremme konkurrencen i den indenlandske orienterede servicesektor, herunder fx i forsyningssektoren og den finansielle sektor"*.

Anbefalingen er på linje med tidligere års anbefalinger til Danmark om at fremme produktiviteten og stemmer godt overens med regeringens dagsorden.

Regeringen ønsker at holde opsvinget i gang, og sikre stabil vækst i de kommende år ved at endnu flere kommer i job, og at produktiviteten forbedres. Det kan bl.a. gøres ved at styrke effektiviteten og konkurrencen i nogle af de sektorer, som Kommissionen peger på.

Den finansielle sektor

Konkurrencerådet afgav i sin rapport om realkreditmarkedet fra august 2017 en række anbefalinger til at skabe bedre vilkår for forbrugerne. Der blev i maj 2018 fulgt politisk op på disse anbefalinger. Med opfølgningen på Konkurrencerådets rapport tages der bl.a. initiativ til:

- Der skal i boligsalgsoptillinger være henvisning til prisportalen tjejobliglån.dk, hvorved finansieringsforslag kan sammenlignes.
- Der fremsættes lovforslag om at udvide adgangen til eSKAT til også at gælde for bl.a. formidlere af lånetilbud.
- Bekendtgørelsen om god skik for boligkredit revideres, så det bliver tydeligt, i hvilke institutter der er mulighed for udlevering af realkreditobligationerne, hvorved låntagerne selv kan forestå handlen.

- Juridiske rådgivere bør opfordre boligkøbere til, at der indhentes flere finansieringstilbud.

Regeringen arbejder endvidere for, at der kan indføres en standardiseret og simpel forside ved låneaftaler, og at mængden af oplysningsforpligtelser ved markedsføring af boligkredit reduceres. Det vil gøre det lettere for forbrugerne at finde rundt på realkreditmarkedet.

Derudover vil regeringen, i tråd med anbefalingerne fra Konkurrencerådet, fortsat have fokus på, at EU-regulering ikke hæmmer konkurrencen, og at der er lige konkurrencevilkår mellem realkreditlån og realkreditlignende lån.

Hertil bemærkes det, at regeringen i januar 2017 indgik en politisk aftale, der skærper kravene til kreditinstitutternes begrundelser ved forhøjelse af gebyrer på boliglån, forlænger varslingsperioden for gebyrstigninger og gør det billigere at indfri sit lån i varslingsperioden for gebyrstigninger. Initiativerne tilsigter at øge gennemsigtigheden og mobiliteten på realkreditmarkedet.

Forsyning og energi

Med Forsyningsstrategien fra 2016 lancerede regeringen en målsætning om effektiviseringer på 5,9 mia. kr. i 2025, fem principper for god regulering af forsyningssektoren samt en række konkrete tiltag, som skal implementere principperne i reguleringen og derigennem realisere effektiviseringsmålsætningen på 5,9 mia. kr. i 2025.

Siden offentliggørelsen af strategien er der indgået en række politiske aftaler om ny regulering og effektivisering af gas-, fjernvarme- og el-sektoren, vand- og spildevandssektoren og Energinet samt en styrkelse af Energitilsynet, der er omdøbt til Forsyningstilsynet.

Den 29. juni 2018 indgik regeringen og samtlige Folketingets partier en energiaftale, som lægger rammerne for dansk energipolitik de kommende år. Aftalen indeholder flere elementer, som er med til at fremme konkurrence og produktivitet på energiområdet. Aftalen indeholder bl.a. følgende elementer:

- Lempelse af elafgifterne, som reducerer forbrugerbelastningen og dermed øger rådighedsbeløbet for både husholdninger og virksomheder. De Økonomiske Råd har anbefalet en lempet elafgift for at øge produktiviteten og med energiaftalen er første skridt taget hertil.
- Øget konkurrence mellem teknologier i produktionen af vedvarende energi (VE), hvilket vil øge presset for effektivisering og lavere omkostninger i VE-produktionen. Det skal medvirke til, at den vedvarende energi produceres billigst muligt til gavn for samfundet.
- Modernisering af energieffektiviseringsindsatsen, hvor indsatsen konkurrenceudsættes og målrettes områder, hvor energieffektiviseringer giver større nytte for forbrugere og samfundet end i dag, og hvor omkostningerne til energieffektiviseringer er lavere end i dag.

fektiviseringer skal ses i forhold til omkostninger til udbygning med vedvarende energi.

- Modernisering af varmesektoren, hvor både fjernvarmeværker og forbrugere får frit valg til at træffe deres egne beslutninger om fremtidige investeringer, så virksomheder og forbrugere kan få grøn og billig varme.

Detailhandel

Regeringen har de seneste år ligeledes haft fokus på at øge produktivitet og konkurrence i detailsektoren.

Folketinget vedtog 1. juni 2017 en revideret planlov med bl.a. fokus på at sikre vækst og bedre udviklingsmuligheder for detailhandlen. De nye detailhandelsbestemmelser give kommunerne større fleksibilitet i planlægningen for detailhandel, så der bedre kan tages hensyn til lokale forhold og den stigende e-handel. De nye muligheder er bl.a.:

- Breder formål for detailhandlen så der er tale om tre ligeværdige formål – at sikre et varieret butiksudbud, god tilgængelighed og effektiv butiksstruktur. Hensynet til en effektiv butiksstruktur giver kommunerne rum for større butikker, nye butikskoncepter, kombinationer med e-handel mv., som alle kan være med til at understøtte et bredere vareudvalg og lavere priser.
- Ændrede størrelsesbegrænsninger for både udvalgsvarer og dagligvarer. Størrelsesbegrænsningen for udvalgsvarer butikker uanset bystørrelse ophæves. For dagligvarebutikker ændres størrelsesbegrænsningen afhængig af placeringen.
- Mulighed for at udlægge nye aflastningsområder, hvor der er et tilstrækkeligt kundegrundlag. Det giver kommunerne mulighed for at give plads til store udvalgsvarer butikker, der ikke uden videre kan indplaceres i bymidten.

Ændringerne af planloven følger tidligere landeanbefalinger til Danmark fra Kommissionen om øget konkurrence og produktivitet. De nye detailhandelsregler sigter samlet set bl.a. mod at fremme en mere effektiv butiksstruktur. De nye regler forventes at bidrage til højere produktivitet, bedre service, lavere priser og et større udvalg af varer. Samlet set forventes lempede regler for butikkernes størrelse og placering at føre til en øget konkurrence.

Ændringen af planlovens detailhandelsbestemmelser ventes at øge væksten i samfundet ved at øge det strukturelle BNP varigt med $\frac{3}{4}$ mia. kr. Det frigiver købekraft og forbrugsmuligheder, som kan få betydning for en række områder – også ud over detailhandlen.

Det første år efter den nye planlov trådte i kraft har ni kommuner sendt planforslag for aflastningsområder i offentlig høring, ligesom flere kommuner har hævet butiksstørrelsen.

Bilag 1 – Det europæiske semester

Generelt om det europæiske semester 2019

I de kommende måneder vil Kommissionens årlige vækstundersøgelse 2019 mv. danne grundlag for horisontale drøftelser af de økonomiske udfordringer i EU og euroområdet i relevante rådsformationer og Det Europæiske Råd (DER). På ECOFIN 4. december var en første præsentation og drøftelse af vækstundersøgelsen og varslingsrapporten for 2019 samt Kommissionens udkast til Rådets økonomisk-politiske anbefalinger til euroområdet som helhed. Vækstundersøgelsen præsenteres også for EPSCO og GAC i december 2018. ECOFIN ventes 22. januar 2019 at vedtage rådskonklusioner om sagen. På DER 21.-22. marts 2019 forventes stats- og regeringscheferne på baggrund af vækstundersøgelsen og rådskonklusioner fra bl.a. ECOFIN at vedtage generelle retningslinjer for medlemslandenes økonomiske politik og økonomisk-politiske anbefalinger til euroområdet som helhed.

Kommissionen ventes i februar 2019 at offentliggøre én samlet økonomisk analyse for hvert EU-land, de såkaldte landerapporter. Landerapporterne vil omfatte dels Kommissionens vurdering af landenes opfølgning på sidste års landespecifikke anbefalinger, dels for relevante lande de såkaldte dybdegående analyser under makroudbalanceproceduren. De dybdegående analyser vil kunne give anledning til forslag til Rådet om anbefalinger eller henstillinger til de enkelte lande om at korrigere ubalancerne (makroudbalanceprocedurens korrigerende del), afhængig af de identificerede ubalancers karakter.

I marts eller april fremlægger EU-landene hver især deres stabilitets- eller konvergensprogrammer (for hhv. euro- og ikke-eurolande) samt nationale reformprogrammer. Kommissionen ventes herefter i maj 2019 med udgangspunkt i DER's retningslinjer samt landenes programmer at fremlægge udkast til rådsudtalelser om landenes programmer samt udkast til landespecifikke anbefalinger. Kommissionens forslag om landespecifikke anbefalinger til eurolandene vil også skulle afspejle anbefalingerne til euroområdet som helhed. På den baggrund skal ECOFIN på rådsmødet 14. juni opnå enighed om rådsudtalelser om stabilitets- og konvergensprogrammerne og enighed om landespecifikke anbefalinger. EPSCO vil ligeledes i juni enes om de elementer i rådsudtalelserne og anbefalingerne, der specifikt vedrører sociale og beskæftigelsesrelaterede emner. Herefter tiltræder DER de landespecifikke anbefalinger på EU-topmødet 20.-21. juni. Efterfølgende vedtager ECOFIN på rådsmødet i juli formelt rådsudtalelser om stabilitets- og konvergensprogrammerne og landespecifikke anbefalinger. Anbefalingerne danner grundlag for landenes vedtagelse af national økonomisk politik, reformer mv., herunder de nationale finanslove for det efterfølgende budgetår i efteråret.

Bilag 2 – Makroubalanceprocedurens scoreboard

Makroubalanceprocedurens scoreboard for 2019

Ar 2017	Eksterne ubalancer og konkurrenceevne					Interne ubalancer						Beskæftigelsesindikatorer			
	Betalingsbalancens løbende poster - % af BNP (3-årigt gennemsnit)	Nettostilling overfor udlandet, NIIP (% af BNP)	Effektiv valutakurs - 42 handelspartnere, HICP deflator (3-årig % ændring)	Eksportmarkeds andel - % af global eksport (5 årlig % ændring)	Nominelle enhedsomkostninger for arbejdskraft (3 årlig % ændring)	Husprisindeks, deflateret (1 årlig % ændring)	Kapitalindstrømning i den private sektor, konsolideret (% af BNP)	Gæld i den private sektor, konsolideret (% af BNP)	Offentlig bruttogæld (% af BNP)	Ledighedsprocent (3-årligt gennemsnit)	Samlede passiver i den finansielle sektor, ikke-konsolideret (1% årlig ændring)	Erhvervsfrekvens blandt de 15-64-årige (3-årlig ændring i pp.)	Langtidsledighed - % af arbejdsstyrken blandt de 15-74-årige (3-årlig ændring i pp.)	Ungdomsledighed - % af arbejdsstyrken blandt de 15-24-årige (3-årlig ændring i pp.)	
Bund/top-grænse	-4,6%	-35%	±5% (EA) ±11% (Non-EA)	-6%	9% (EA) 12% (Non-EA)	6%	14%	133%	60%	10%	16,5%	-0,2 pp.	0,5 pp.	2 pp.	
BE	-0,3	52,6		0,9	3,9	1,5p	-1,5	187,0	103,4	7,8b	0,7	0,3b	-0,8b	-3,9b	
BG	3,1	-42,8		-3,3	19,4	13,6p	6,2	100,1	25,6	7,7	1,1	2,3	-3,5	-10,9	
CZ	1,0	-26,5		5,4	8,2	5,9	9,1p	4,1	67,4	34,7	4,0	22,9	2,4	-1,7	-8,0
DK	8,1	56,3		-2,1	0,5	3,0	3,2	-1,4	204,0	36,1	6,0	4,1	0,7b	-0,4b	-1,6
DE	8,4	54,0		-2,5	6,5	5,1	2,9	4,9	100,1	63,9	4,2	4,0	0,5	-0,6	-0,9
EE	2,3	-31,4		2,9	2,6	12,4	1,8	3,6	106,4	8,7	6,3	9,7	3,6	-1,4	-2,9
IE	2,9	-149,3		-6,2	64,4	-17,2	9,5p	-7,5	243,6	68,4	8,4	4,3	0,9	-3,6	-9,0
EL	-0,8	-142,5		-2,8	-10,0	-1,0p	-2,2e	-0,8p	116,4p	176,1	23,3	-12,9	0,9	-3,9	-8,8
ES	1,8	-83,8		-2,5	9,8	0,0p	4,5	0,2p	138,8p	98,1	19,6	4,0	-0,3	-5,2	-14,6
FR	-0,6	-20,1		-2,9	2,7	1,3p	1,8	7,0p	148,2p	98,5	10,0	4,3	0,5	-0,3	-1,9
HR	3,6	-62,4		0,0	20,0	-4,3d	2,8	1,2	98,4	77,5	13,5	3,9	0,3	-5,5	-17,7
IT	2,3	-5,3		-3,1	2,0	1,1	-2,0p	2,1	110,5	131,2	11,6	4,3	1,5	-1,2	-8,0
CY	-5,0	-121,5		-6,6	6,9	-2,7p	1,3p	8,7p	316,3p	96,1	13,0	-2,3	-0,4	-3,2	-11,3
LV	0,6	-56,3		1,7	7,8	14,7	5,5	0,3	83,5	40,0	9,4	6,1	2,4	-1,3	-2,6
LT	-0,7	-35,9		2,3	9,7	16,0	5,4	3,7	56,1	39,4	8,0	14,0	2,2	-2,1	-6,0
LU	5,0	47,0		-0,9	25,2	7,1	4,1	-15,5	322,9	23,0	6,1	-1,7	-0,6	0,5	-6,9
HU	4,0	-52,9		0,1	11,3	6,7	3,3	0,9	71,4	73,3	5,4	-8,0	4,2	-2,0	-9,7
MT	8,4	62,6		-2,3	11,2	1,7	4,1p	2,9	120,2	50,9	5,2	4,7	4,4	-1,1	-1,2
NL	8,3	59,7		-1,6	1,2	-0,2p	6,0	3,0p	252,1p	57,0	5,9	2,0p	0,7	-1,0	-3,8
AT	2,1	3,7		0,3	2,3	3,7	3,5	4,3	122,5	78,3	5,7	1,8	1,0	0,3	-0,5
PL	-0,3	-61,2		-3,4	28,4	4,5p	1,7	2,7	76,4	50,6	6,2	6,3	1,7	-2,3	-9,1
PT	0,4	-104,9		-0,7	14,6	3,5p	7,9	1,3p	162,2p	124,8	10,9	1,8	1,5	-3,9	-10,9
RO	-2,2	-47,7		-5,5	37,0	11,9p	4,0	1,7p	50,8p	35,1	5,9	8,1	1,6	-0,8	-5,7
SI	5,7	-32,3		-2,0	18,6	3,4	6,2	0,8	75,6	74,1	7,9	5,1	3,3	-2,2	-9,0
SK	-2,0	-65,6		-1,9	6,7	6,9	4,4	5,9	96,1	50,9	9,8	17,9	1,8	-4,2	-10,8
FI	-0,7	2,4		-2,6	-4,3	-2,5	0,5	8,2	146,4	61,3	8,9	-3,8	1,3	0,2	-0,4
SE	4,0	1,8		-5,4	-4,3	3,7	4,6	13,1	194,4	40,8	7,0	6,8	1,0	-0,2	-5,1
UK	-4,6	-8,6		-10,7	-1,0	5,4	2,4	8,4	169,0	87,4	4,8	-1,6	0,9	-1,1	-4,9

Anm.: b angiver brud i data, e angiver at data er et estimat. p angiver at der tale om foreløbige tal.

Kilde: EU-kommissionen, Eurostat, IMF, WEO.

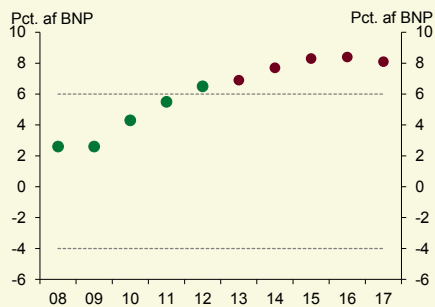
Bilag 3 – Kommissionens konklusion i de dybdegående analyser 2018

EU-lande med makroøkonomiske ubalancer, marts 2018

Lande	Kategorisering	Beskrivelse af ubalancer
Cypern	Alvorlige ubalancer	Høj offentlig og privat gæld til ind- og udland. Banksektor udfordret af en stor andel misligholdte lån. Relativt høj ledighed og lav potentiel vækst.
Italien	Alvorlige ubalancer	Høj offentlig gæld, svag udvikling i produktivitet. Højt niveau af misligholdte lån. Høj ledighed.
Kroatien	Alvorlige ubalancer	Høj offentlig og privat gæld til ind- og udland, særligt i udenlandsk valuta. Lav potentiel vækst og høj ledighed.
Bulgarien	Ubalancer ¹	Sårbar finansiel sektor samt høj gældsætning og mange misligholdte lån hos private virksomheder. Høj ledighed blandt unge og mismatches på arbejdsmarkedet.
Frankrig	Ubalancer ²	Høj offentlig gæld, lav produktivitetsvækst og svag konkurrenceevne.
Irland	Ubalancer	Høj offentlig og privat gæld til ind- og udland. Andelen af misligholdte lån høj, men faldende.
Nederlandene	Ubalancer	Stort overskud på betalingsbalancen. Høj privat gæld og stigende gældsætning i husholdningerne.
Portugal	Ubalancer ³	Høj offentlig og privat gæld til ind- og udland og lav produktivitetsvækst. Banksektor udfordret af en høj andel misligholdte lån, der dog er faldende.
Spanien	Ubalancer	Høj offentlig og privat gæld til ind- og udland. Høj ledighed.
Sverige	Ubalancer	Høj og voksende gæld blandt husholdningerne. Overvurderede boligpriser.
Tyskland	Ubalancer	Højt og vedvarende overskud på betalingsbalancen som følge af lavt investeringsniveau i den private og offentlige sektor.

Bilag 4 – Udviklingen i scoreboard-indikatorer for Danmark for 2008-2017

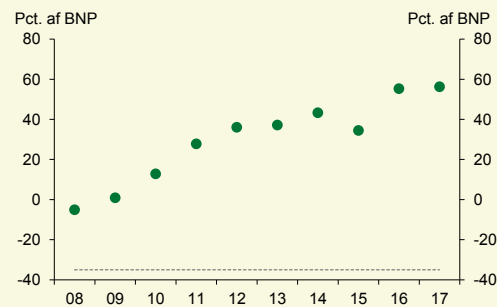
Figur 1
Betalingsbalancen

Anm.: Tærskelværdi på -4 pct. af BNP for betalingsbalanceunderskud og 6 pct. af BNP for overskud. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

Kilde: Kommissionen/Eurostat

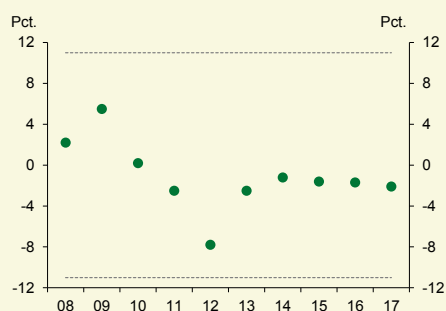
Figur 2
International nettoinvesteringsposition

Anm.: Tærskelværdi på -35 pct. af BNP. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

Kilde: Kommissionen/Eurostat

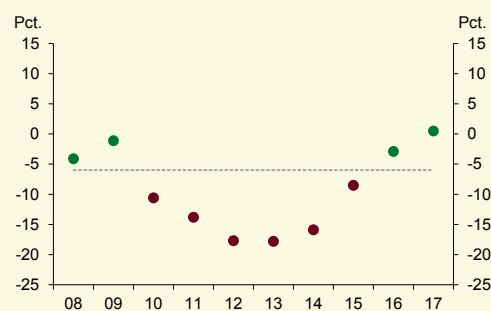
Figur 3
Reale effektive valutakurs

Anm.: Punkterne på grafen angiver den kumulerede ændring over 3 år. Positive værdier udtrykker en styrkelse (appreciering) af kronens effektive værdi ift. 35 andre industrialiserede lande, dvs. kronkursen, når der tages højde for den relative prisudvikling overfor andre lande. En negativ værdi udtrykker en forringelse (depreciering) af kronens effektive værdi. Tærskelværdi på +/-11 pct. En grøn markering indikerer, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering indikerer, at tærskelværdien overskrides.

Kilde: Kommissionen

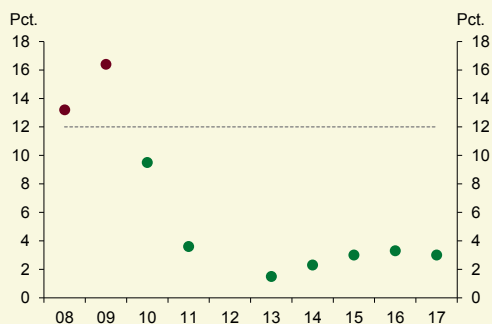
Figur 4
Eksportmarkedsandele

Anm.: Hvert punkt på grafen angiver den kumulerede ændring over de seneste 5 år. En positiv værdi udtrykker en stigning i Danmarks relative eksportandel ift. den samlede globale eksport. En negativ værdi udtrykker en reduktion i Danmarks relative eksportandel. Tærskelværdi på -6 pct. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

Kilde: Kommissionen/Eurostat

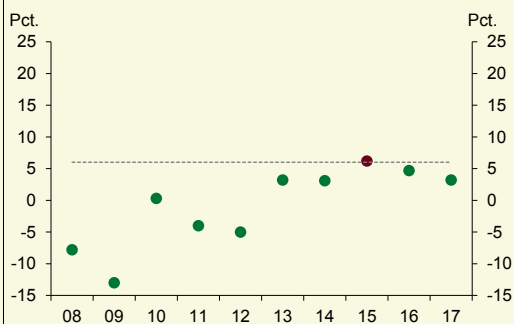
Figur 5
Nominelle enhedslønomkostninger

Anm.: Hvert punkt på grafen angiver den kumulerede ændring over de seneste 3 år. Tærskelværdi på 9 og 12 pct. for hhv. euro- og ikke-eurolande. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

Kilde: Kommissionen/Eurostat

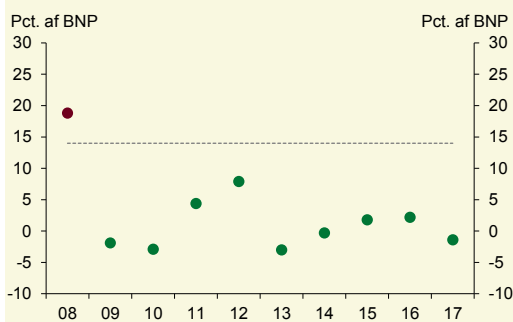
Figur 6
Boligprisindeks

Anm.: Årlige ændring. Tærskelværdi på 6 pct. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

Kilde: Kommissionen/Eurostat

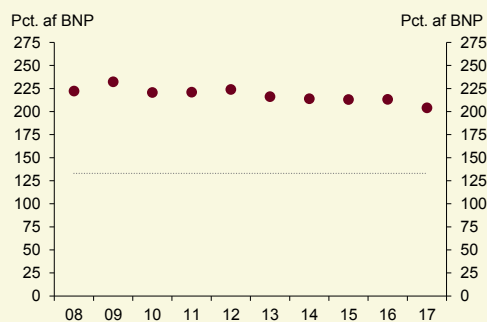
Figur 7
Vækst i privat kreditgivning

Anm.: Tærskelværdi på 14 pct. af BNP. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

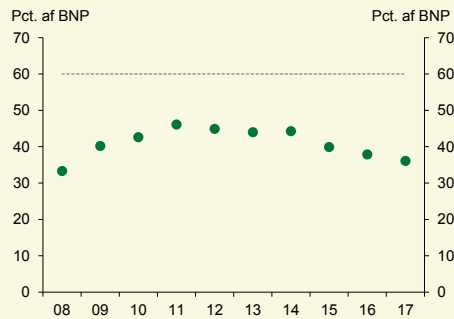
Kilde: Kommissionen/Eurostat

Figur 8
Privat bruttogæld

Anm.: Tærskelværdi på 133 pct. af BNP. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

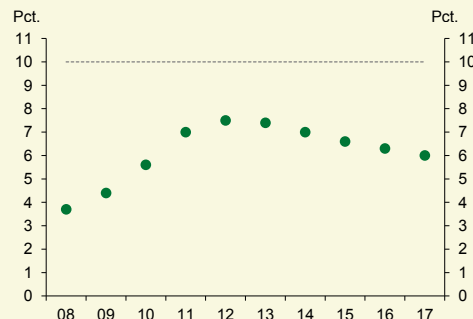
Figur 9
Offentlig bruttogæld

Anm.: Tærskelværdi på 60 pct. af BNP. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

Kilde: Kommissionen/Eurostat

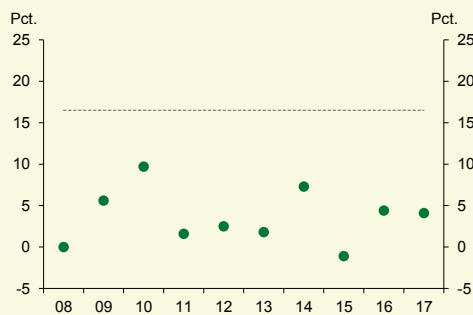
Figur 10
Ledighed

Anm.: Hvert punkt på grafen viser et gennemsnit af ledighedsraten over de seneste 3 år. Tærskelværdi på 10 pct. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

Kilde: Kommissionen/Eurostat

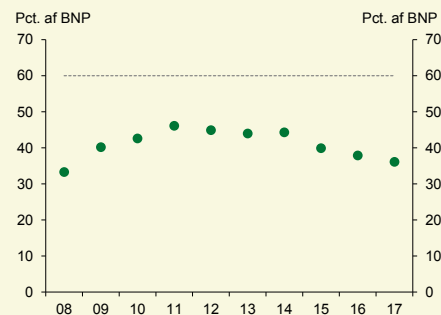
Figur 11
Vækst i den finansielle sektors forpligtelser

Anm.: Årlige ændring. Tærskelværdi på 16,5 pct. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

Kilde: Kommissionen/Eurostat

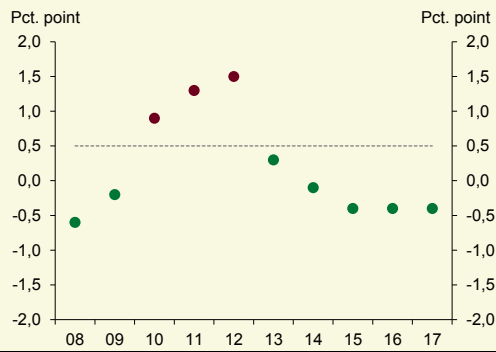
Figur 12
Ændring i erhvervsfrekvensen

Anm.: Årlige ændring. Tærskelværdi på -0,2 pct. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

Kilde: Kommissionen/Eurostat

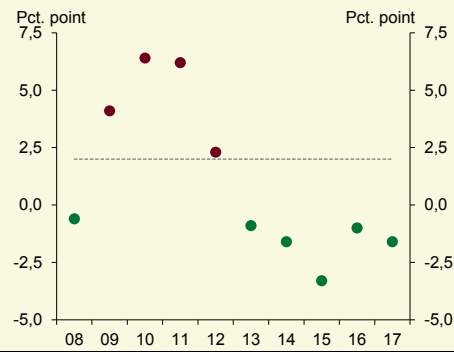
Figur 13
Langtidsledighed

Anm.: Årlige ændring. Tærskelværdi på 0,5 pct. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

Kilde: Kommissionen/Eurostat

Figur 14
Ungdomsarbejdsløshed (15 – 24 år)

Anm.: Årlige ændring. Tærskelværdi på 2,0 pct. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

Kilde: Kommissionen/Eurostat